

savladati jednu vrlo specifičnu slikarsku tehniku. To očito čudo ga je navelo na mnoga propitivanja, kako kršćanske vjere tako i samog sebe i vlastite osobnosti, i sve je više uviđao da nije kriv sustav za stanje u kojem se zatekao, niti splet okolnosti, već on sam slijedeći vlastite sebične težnje i iluzije. Tako se usporedno sa slikarskim događajima i mukotrпно duhovno uspinjanje.

Susretao se s mnogima koji su pridonijeli njegovom osobnom razvoju, posebice sa zatvorskim župnikom. Sve više i više ulazio je u mistični svijet ikona, koji ga je toliko privlačio da se pokušao prebaciti na pravoslavnu vjeroispovijest, no njegova kriminalna prošlost bila je nepremostiv zid za pravoslavnu zajednicu u Münchenu s kojom je kontaktirao.

Sve dublje poniranje, kako u slikarstvo, tako i u osobni vjerski napredak, sve ga je više obuzimalo. Na vrata svoje ćelije pričvrstio je citat iz Poslanice Filipljanima: »Sve činite bez mrmljanja i oklijevanja« (Fil 2, 14). Iščitavao je Bibliju, časoslove, a posebno ga se dojmila ispovijest »Ruskog hodočasnika« čije je molitve uvrstio u dnevni raspored u svemu što je radio. Ključan trenutak bio je upoznavanje monaha Severina. Naime, Božji je zov bio sve jači te mu je misao o povratku u svijet nakon izvršenja zatvorske kazne bivala sve više stranom, te mu se jedini logični izbor činio priključenje nekoj monaškoj zajednici u kojoj bi s istomišljenicima proveo ostatak života u slikanju i molitvi.

Pridružio se monasima jedne cistercijske opatije i položio prve zavjete uzevši ime Dan Siluan 14. svibnja 1998., ime jednog suvremenog sveca, monaha s Atosa, koji je umro g. 1938, a čiji ga se životopis silno dojmio. U zatvoru, iz kojeg će izaći 2006. godine, on moli i radi. Tristo mu je sati potrebno da naslika ikonu, neprestano moleći pri radu dok na kraju na poledini ne uzmogne napisati: »Ad maiorem Dei gloriam«. On i dalje slika; sudjelovao je na mnogim izložbama, zajedno s drugim ikonopiscima ili

samostalno. Likovna se kritika vrlo pohvalno izrazila o njegovim ikonama, koje ne prodaje nego ih daruje crkvama i samostanima.

Kako je jedan suzavorenik rekao: »Sve riječi ne mogu opisati čudo obraćenja iz tame u svjetlo, iz očajaja u radost i smirenu nadu. To je pravo čudo, i ja to kao zatvorenik naprosto osjećam i to djeluje na mene.«

Knjiga je jednostavno i neposredno napisana, skromno i nadasve iskreno. Namjera ove knjige nije toliko iskorak u literarnom području, već poticaj mnogima da osmisle svoj život u skladu s Božjom riječju, da vjeruju u čuda, jer su ona tu oko nas, prisutna i tamo gdje ih nikada ne bismo očekivali. U Božjim očima nitko nije nepovratno izgubljen, i kako je rekao jedan mistik: »Da bi postigao svoj cilj, čovjek mora katkad ići stranputicom.«

Iskustvo i primjer ovog čovjeka mogao bi pomoći mnogima koji pokušavaju ponovno graditi na ruševinama života, bez obzira na način na koji su ruševine nastale i to uz pomoć stare mudrosti — *moli i radi*.

Mirna TOMIĆ

Mirko NIKOLIĆ, *Snaga susreta*, FTIDI, Zagreb 2001., str. 236

Autor ove knjige dnevnih meditacija je isusovac, donedavni učitelj novaka, a sadašnji vjeroučitelj i pastoralni suradnik u isusovačkoj rezidenciji u Osijeku. Knjiga se nastavlja na prijašnja dva susreta: *ljepote i radosti*, također knjiga dnevnih meditacija koje su obuhvaćale vrijeme došašća i Božića, odnosno korizme i Uskrsa, dok se u ovom svesku meditacije odnose na redovito vrijeme kroz liturgijsku godinu.

Vjernik ne bi trebao čekati nedjelju da susretne Gospodina nego bi ga trebao susretati redovito, svakodnevno, hoditi s Njim ili jednostavnije rečeno — živjeti s Njim. Bez susreta s drugim čov-

jekom, čovjek ne bi mogao ništa znati o sebi. Naime, u drugome se prepoznajemo i upoznajemo. Stoga nam je osobito važno susretati se s onim kojeg doista s pravom smijemo zvati Drugi.

»U susretu s Božjom riječju ispunjamo se snagom koja nam je potrebna da duhovno budemo jaki i snažni. U molitvi dobivamo nutarnju snagu i liječimo rane« (str. 5). Sv. Terezija Avilska ističe da je molitva »prijateljstvo s Bogom koje, ako se dosljedno obavlja, mijenja čovjeka. Ne čini li vam se da bi se i mi danas trebali mijenjati i nije li stoga upravo *Snaga susreta* istinski poticaj za to!?

Potrebno je napomenuti da predložene meditacije nisu kočnica u razgovoru s Bogom i ne čine taj razgovor manje osobnim, već se njih ima razumijevati tek kao »skice za osobnu molitvu koju ne može zamijeniti nikakva tuđa napisana meditacija« (str. 5).

Nakon predgovora u kojem se upoznajemo s namjenom knjige, slijede kratke upute za meditaciju biblijskog teksta koje uključuju pripremu, ulazak u meditaciju, samu meditaciju, završni razgovor i, naposljetku, osvrt na meditaciju.

Na početku svake meditacije naznačen je biblijski tekst nad kojim se meditira te milost za koju se ima moliti tijekom meditacije. Ovaj *Susret* obuhvaća dane od ponedjeljka do subote kroz 14 tjedana, točnije od VIII. do XXI. tjedna kroz godinu. No, nedjelje i ostali dani kroz godinu nisu zaboravljeni i zanemareni. Naprotiv, autor namjerava kompletirati dane kroz godinu u novom svešku te u još jedan idući uvrstiti nedjelje kroz godinu.

Čini se da nije pretjerano u naše vrijeme često isticati potrebu molitve. Neki, naime, kažu da je čovjek–molitelj istinski radostan čovjek. A koliko ima radosnih u našoj okolini?

Snaga susreta je knjiga za svaki dan ali se ne čita »s kraja na kraj u jednom danu kao što znamo čitati druge knjige« (str. 6). Ako se Bibliju može shvatiti kao knjigu slušanja, onda nam je samo potrebno

otvoriti uho da čujemo što nam Otac želi reći. *Snaga susreta* pomoć je čovjeku da otvori i otvara uši srca, te da se mijenja u istinski radosnog čovjeka, čovjeka koji je dopustio Bogu da se s Njim redovito susreće i živi.

Iva BERANEK

Ivan Fuček DI, *Vojevati pod Kristovom zastavom*, Split: Mihael 2001., 415. str.

O. Ivan Fuček je našoj čitateljskoj publici veoma dobro poznat. On je autor brojnih stručnih djela — objavljenih u nas i u inozemstvu — iz područja moralne, duhovne i pastoralne teologije. Kao umirovljeni profesor Papinskog sveučilišta Gregoriana u Rimu, na kojem inače još predaje, on vrši i službu teologa Apostolske penitencijarije kao i duhovnika Hrvatskog papinskog zavoda Sv. Jeronima u Rimu.

Knjiga *Vojevati pod Kristovom zastavom* duhovne su vježbe po metodi Sv. Ignacija Lojolskoga. Ona je po sebi plod autorova dugogodišnjeg osobnog studija i vođenja duhovnih vježbi raznim staležima. No, ona je ipak neposredno ostvarenje nastalo na poticaj članova Katoličke udruge *Mihael* u Splitu kojima je autor i vodio šestodnevne duhovne vježbe na prijelazu iz g. 1999. u jubilarnu 2000. godinu.

Premda naslov knjige *Vojevati pod zastavom križa* zvuči militantno, značenje mu je zapravo karizmatičko–duhovno! Sv. Ignacije je naime sa svojim drugovima godine 1537. putovao iz Venecije u Rim. Petnaestak kilometara pred Vječnim Gradom svratili su u kapelicu u mjestu La Storta. Tamo, dakle, »dok se molio doživio je takvu promjenu u svojoj duši i vidio je tako jasno kako ga Otac stavlja s Kristom, svojim Sinom, da nikako o tome nije mogao sumnjati«. Isus mu se ukazao s križem na ramenima i pozvao ga na služenje. Tako je Ignacije bio pozvan ne samo na mistiku sjedinjenja nego i na mistiku služenja! U tom mističnom doživljaju Ignacije je shvatio cijeli program za sebe i za svoje sudrugo-